

Debatten om 1940, krig og fullmakt: Får man bidra med noen enkle fakta?

108078

Enkelte benekter til
stadighet fakta. Vær så
snill å stoppe med det.

Mbl. 13/2-84

Av Terje Baalsrud

Hr. Arne Stormes har i Morgenbladet sagt at jeg «bør besinne meg» og at jeg «ikke har tålt en seriøs debatt». Hr. Frode Halle sier 6. februar at jeg har trukket debatten ned på et låset nivå.

Begge deler er lest med interesse og er selvsagt fullt tillatte vurderinger.

Men hvorfor ikke svare på de faktiske anførsler? Ingen av de to er det.

Søk jobb

Først et journalistisk forhold: Sturtevant forteller meg i anledning av «Deutsche Zeitung in Norwegen» for 10.6. 1940 at et blad (her D.Z.) blir gjort ferdig minst en dag før bladet blir trykket.

Jeg takker for lærdommen og ber hr. Stormes søke jobb i en avis. Dette er sikkert låset sagt, men han fortjener det.

Så til noen av de faktiske anførsler:

1. General Ruge var krigsfange, ikke fredsfange. Stormes og Halle (og Sand) hopper over det.

2. Kong Leopold av Belgia kapitulerte med hæren. Belgia fortsatte krigen. Begge to (og Sand) hopper over det.

3. Reichskommissariatet ønsket i «Riksråds»-forhandlingene Elverumfullmakten trukket tilbake. Da måtte den vel eksistere? Begge to (og Sand) hopper over det.

4. General Ruge pekte 1940 – etter kapitulasjonen overfor tysk-

kerne på at krigen eksisterte fortsatt. Tyskerne godtok (selvsagt) det. Tyskerne holdt krigsrett og dømte nordmenn til døden. Da var det krig. Både Stormes og Halle erause om det.

Hans feil

5. Frode Halle skriver at et krigsførende Norge måtte jo ha en overkommando. Slikt har han ikke hørt om. Det er hans feil, vi hadde både Sjøforsvarets Overkommando i Storbritannia og fikk ved Kgl.res. av 6.2. 42 (?) Forsvarets Overkommando. Hr. Halle feirer dagens jubileum ved å glemme det.

6. Hr. Halle sier at norsk innsats i Storbritannia foregikk i engelsk forband og i engelske uniformer. Svar: Norske krigsskip fortsatte sin krig under norsk flagg, med matroser og offiserer i norske uniformer. Med norsk flagg på armen kjempet Linge-kompaniet og brigaden i Skottland, dermed i Norges uniform i Norges krig mot Tyskland. De som var i tysk uniform på Østfronten kjempet i Tysklands krig mot Norge og dets daværende allierte.

Tre spørsmål

Hr. Arne Stormes stiller i et siste innlegg 3 spørsmål til meg.

Til det første er bare å si at det fantes norske soldater i Storbritannia utenom de britiske styrker, bl.a. matroser og offiserer på våre krigsskip. Ergo førte Norge krig iflg. Stormes.

Til det annet: Deutsche Zeitung var et autoritativt tysk uttrykk for tysk oppfatning og slo fast 10.6. at Norge fortsatt var og skulle være i krig med Tyskland.

Avtalen om kapitulasjon i Nord-Norge var kjent før den trådte i kraft, natt til 10.6.

Bekreftelser

Stormes spør til slutt om dato for beslutningen general Lindbäck-Larsen refererer. Se generalens bok «Krigen i Norge 1940» s. 169: «1. juni ble regjeringen og general Ruge orientert om den allierte beslutning om å trekke seg ut av Norge. Regjeringen besluttet at regjeringen med Kongen og Kronprinsen skulle etablere seg i Storbritannia og fortsette Norges krig derfra, og at kampene i Nord-Norge skulle avsluttes.»

Det finnes tallrike andre be-
kreftelser på dette.

Men det må være tillatt litt utenfor det helt saklige helt til slutt å minne om Kongen som ganske enkelt slo fast: «Jag nekter fakta». Vær så snill å stoppe med det.

Merkverdig om krigen og vår Overkommando

Debatten i *Mbl. 14/2-84*
Morgenbladet har vist
at det er nødvendig
med en
oppklaringsrunde.

Av G. Hølted

Den norske Overkommando ble først opprettet 15/5 1940. Det er ikke nødvendig å ha en overkommando før å være krigsførende. General Ruge ble beordret som midlertidig forsvarssjef med bibehold av stillingen som Kommanderende General. Inntil 16/5 1940 hadde vi to militære toppsjefer: Kommanderende General og Kommanderende Admiral (Diesen). Den overordnede ledelse var regjeringens ansvar både før og etter 16/5 1940. Ved etablering av norske styrker i

Storbritannia etter 10/6 1940 ble det ikke beordret noen ny forsvarssjef etter general Ruge. Fikk tre overkommandoer: Hærens, Marinens og Flyvåpnens felleskommando. Den 8/2 1941 ble stillingen som forsvarssjef gjenopprettet og generalmajor W. Hansteen beordret til den stilling.

Avtale

De norske styrker i Storbritannia var i henhold til avtale med britene Kongerike Norges væpnede styrker. Av praktiske og økonomiske grunner har de en eidske uniformer med norske gradmerker. Etter provisorisk anordning av 15/12 1940 ble ved nepplikt innført for mannlige norske statsborgere i utlandet mellom 18 og 55 år. Etter fullmakt fra regjeringen forhandlet general Ruge med tyskerne om kapitulasjonen den 10/6 1940 av de styrker i Nord-Norge som ikke var beordret til England. I et brev til Administrasjonsrådet 2. juni 1940 presiserer general Ruge at Norge fremdeles er i krig med Tyskland.

Dette omtales detaljert i Magne Skodvin Samtid og historie. Det norske Samlag 1975. Innstillingen fra Undersøkeliskommisjonen av 1945 gir en rekke detaljerte og vel dokumenterte opplysninger om vår historie før og under krige 1940-45.